

په یوه نډیا دناڅبه را زمان و هزرکرنی دا

موجهمد رمزا باتی

و: سهلوا فریق صالح

زانکویا زاخو / فاکولتیا زانستین مروقیه تی - پشکا زمانی کوردی

ټیک ژ پرسیارین هره گرنګ و کهفن د دهر وونناسی و زمانقانیی دا نه وه
کو چ په یوه نډی دناڅبه را زمان و هزرکرنی دا هه یه؟ ئایا زمان ته نیا مه رجی
هه بوونا چالاکیین بالایی زهینی وهک : هزرکرنی ، خه یال کرن ، به ره هم ئینان ،
به لگه ئینان ، به لافکرن ، پولین کرن و بریار دان و یین وهکی وانه؟ ئایا نه گهر نه م
فیری زمانی نه دبووین ژ فان چالاکیین بالا دا بی به هر بین؟ نه گهر ژ به رویدانه ک
یان نه ساخیه کی نه کارین بناختین ، ئایا هیزا هزرکرنی ژی دا ژ ده ست دهین؟ نه
پرسیاره و یین وهکی وان نه دنوبنه ، و ژ که فن و هره سه ره نجا فه یله سوف و هزرقانان
راکیشایه و هزرا وان مژویل کره . نه فلاتون د وی باوهری دا بوو کول ده می
هزرکرنی دا روچا مروقی دگه ل مروقی دناختیت. (واتسون - J . B . watson)
ژ پیشه نگی قوتا بخانا ره وشتی دبواری دهر وونناسی ، فی بابته تی بشیوه یه کی دی
باس دکه ت. نه و د وی باوهری دایه کو هزرکرن تشته کی جودا ژ ناخاقتنی نینه کو
بشیوی لقیین هیدی و نازک د نه دمایین دهنگی و درکاندنن دا خوه نیشان دده ت.
ب دهر برینه کا دی هزرکرن هه ره همان ناخاقتنه کو هاتیه فه گوهاستن و بشیوی
لقین یان فه کرن و گرته کا کی متر د نه دمایین دهنگی خوه دیار دکه ت.

لی دهر وونناسین زمانی ل سه ر بناغی به لگه یین هه یی بریاری دده ن کو
زیاده رووی د فان بیرو بوچوونان دا هه یه و گه له ک ب هشیاری به رسقا فان جوړه
پرسیاران دایه ، کو زمان ته نیا مه رج و هوکاری کاریگه رد چالاکیین بالایی زهینی ،
وهک هزرکرنی ، نینه ، لی رهنگه گرنګترین هوکار بیت . هزرکرن بی مفا وهرگرتن
ژ زمانی دبیت لی نه ژ جوړه هزرکرنه ژی زور یا سه ره تایی یه ، هه تا وی راده یه
کو رهنگه نکارین ناغی وی بدانین هزرکرن لی ب هه ر شیوه یه ک بیت هزرکرن ژ
جوړی بی دهنگ ټیک ژ چالاکیین زهینی یه . نه م دی به حسی هنده ک به لگان که یین
کو دهر وونناس نیشان دده ن دا کو بسه لمینن کو زمان ته نیا مه رجی هزرکرنی نینه .

روگه ه

وهرزیه ، پویته ی د ده ته شه کولین و
وهرکیرانین مروقیه تی و زانستی

ژماره 4 بهارا ۲۰۱۲

۲۰۶

د راستی دا بناغی ودرگرتن، پهرووردهکرن، کار و چالاکیین بالاین زهینی، مینا هزرکرنی کاری سیسته می ده ماری و میشکی یی مروقی یه. ته گهر مروقی ته سیسته مه نه با، نه بتنی نه دشیا فان چالاکیین بالاین زهینی پهروورده بکته به لکو فیری زمانی ژی نه دبوو. ته گهر هوین هه ول بدن شامپانزه ی؛ کو نیزیکترین گیانه وهره کو تا رادهیه ک وه کی مروقییه، فیری زمانی بکهن ((زمان ب و اتایا مروقییه تیا وی واته سیسته مه کی پیکهاتی ژ هیما یین ریکه فتی)) کاره کی بیهودیه. ژبه ر کو سیسته می ده ماری و میشکی یی وی گیانه وهری ته و به ره هه نه کریه بو فیربوونا زمانی. نیک ژ دهرووناسان تاقی کر نه کا سه رهنج راکیش دقې بواری دا نه نجام دایه :

دهمی زاروکی وی ژ دایک بووی، رابوو تیشکی شامپانزه یه کی ژی ژ باخچی گیانه وهران ودرگرت و ئینا مال و هه ول دا وان هه ر دوویان د ژینگه هه کا وه که هه ژ دا مه زن بکته، تیشکی شامپانزه ی گه له ک تشت فیربوو، لی ده می فیربوونا زمانی نه شیا به رده وام بیت و ژ زاروکی مروقی پاشکته. ته گهر زاروکی مروقی فیری زمانی دبیت بتنی ژبه ر قی هوکاری نینه کو د جقاکي دا ژ دایک بوویه و هه ر ژ روژا ژ دایک بوونی دا که سانین ده وروبه ر دگهل وی دئاخشن. هه ر چه نده ته ژ بابته هوکاره کی گه له ک گرنگه، لی د بناغه دا، ته ژ فیربوونه ژبه ر هندي یه کو سروشت یان پیکهاتا ژنه تیکي، ته ژ زاروکه ب ریکا بو ماوه ی (وراپه) به ره هه ژ کریه بو فیربوونا سیسته مه کی هوسا نالوز. زمان تشته ک نینه کو بریکا بو ماوه ی بهیته هه گوهاستن. زمان سیسته مه کی ریک و پیکه کو پیکهاتییه ژ هیما یین ریکه فتی کو بوها و گرنگیا وان هیما یان و پیوه ندیا وان دگهل رویدانین کو ب وان هه گریداینه بریکا کومه لگه هی دهینه ده ست نیشانکرن. که واته پیدقییه زمانی ژ کومه لگه هی و دنا ژ کومه لگه هی دا فیربیین. لی به هره و شیانین پشتی هینگی ژ بو فیربوونا زمانی تشته که کو بریکا بو ماوه (وراپه) ل ده می ژ دایک بوونی دگهل مروقی هیته سه ر دونیایی. ته ژ به هره و شیانین پشتی هینگی پیوه نده ب پیکهات و کاری سیسته می ده ماری و میشکی یی مروقی کو ژ نه نجامی گه شه کرن و تمام بوون د ماوی هزاران سالان دا بقی شیوی نهو لی هاتییه. ته گهر زاروکه ک کو نهو ژ دایک بوویه دویر بکهن ژ ده یک و باب و نهو کومه لگه هی کو تیدا په یدا بوویه و هه گوهزینه کومه لگه هه کی دیتر، زاروک بی هیچ کیم و کاسیه ک، دی فیری زمانی وی کومه لگه هی بیت کو بو هاتییه هه گوهاستن. مه بهری نهو ژی ئاماژه پی دا، زمان وه ک سیسته مه کی

روگه ه

وهرزیه، بویته ی د ده ته هه کولین و
وهرکیرانین مروقییه تی و زانستی

ژماره 4 بهارا ۲۰۱۲

پیکهاتییه ژ هیمایان و تشته کی غه ریزی و بوماوهیی نینه، به لکو پیکهاته کا جفاکی و ریکهفتی یه. نه گهر تشته ک دی ژبلی قی چهندی با، فه گوهاستنا زاروکی ژ کومه لگه هه کی بو کومه لگه هه کی دی چ کاریگه ری تیدا نه دکر و چهوا با زاروک دا ب زمانی دهیک و بابی خوه دناخت. لی پیدقییه ژبیر نه کهین کو زاروک چ د ناڤوی کومه لگه هه کی دا بیت کو ژ دایک بوویه یان بو کومه لگه هه کی دیتر بهیته فه گوهاستن، ب وی مهرجی کو دگهل بناختین، دی فییری زمانی بیت نه قجا نه و زمان چ زمانی دهیک و بابی وی بیت یان زمانی وی کومه لگه هه کی بیت کو بو هاتییه فه گوهاستن. ژبه ر کو شیانا فیروونا زمانی به هردهیه کا بوماوهییه و زاروک ل ده می ژ دایک بیت نه قشیانه دگهل خوه هه یه. نه گهر نه قبه هره و شیانین پشتی هینگی نه بوو، واته نه گهر سیسته می ده ماری، میشکی و ماسولکه یی، یی زاروکی بریکا مکانیزما بوماوه (وراثه) بو قی کاری به رهه قنه با، زاروک چ جارا فییری زمانی نه دبوو. هه ر وهک تیشکی شامپانزه ی کو نه قبه هردهیه نه بوو و نه شیا فییری زمانی بیت.

ژبه ر وهرار و گه شه کرنا له شی یی مروقی، بتاییه تی گه شه کرن و پی گه هشتنا ده ماری و میشکی یی مروقی یه، کو فیروونین تالوز مینا فیروونا زمانی رووی ددهت کو ته نانهت گیانلبه رین دی کو نیزیکی مروقی نه نه شین ب قی کاری رابن. بو نمونه نه ههنگ کو د ده ریا دا دژیت و د ناڤمه مکداران میشکی وی ژ هه میان مه زنتره و گرانیای وی دگه هیته چهن دین کیلویان، لی رادا میشکی لدویف گرانیای له شی، لدهف مروقی ژ هه می مه مکدارین دیتر پتره (نه ق رادهیه د مروقی دا حدودی ۱ / ۴۶ و د فیلی دا ۱ / ۵۶۰ و د نه ههنگی دا ۱ / ۸۰۰۰) یه ته نانهت هوبرینترین کومپیوتهر د به راوردکرن دگهل میشکی مروقی دا سیسته مه کی گه لهک ساکار هه یه و چ جارا به رامبه ر وی چه جم و گرانی و هیزا خه رج دکهت، ناگه هیته به رهه م و شیانین میشکی مروقی. نهو سیسته می کومپیوتهران هه تا وی راده ی یی پیشکه تی کو ژ میرباریین سه رسورهینه ر د ماوی چهند چرکه یان نه انجام ددهن لی میشکی مروقی نه شیت قی چهن دی بکهت دیسان نه ق جوره کومپیوتهره دشین وه سا جهی وان هه یقین ده ستکرد د قی که ونی بی دو ماهیک دا ده ست نیشانبکه ن کو سه که نین سه فینه کا دی، خوه قیرا بگه هینیت و سه فینا خوه پیقه گری بدهت. لی نه ق دهزگا و کومپیوتهره ژلای قه واره ی قه گه لهک مه زنن و هندهک جاران چهن دین ژوور و ئا قاهیان پر دکهن و چهن دین تون سه نگا وانه، لی میشکی مروقی سه ره رای هه بوونا فان شیان و چالاکیان د جهه کی ب قه واری

روگه ه

وهرزیه، پویته ی د ده ته فه کولین و وهرکیرانین مروقیه تی و زانستی

ژماره 4 بهارا ۲۰۱۲

۱۳۰۰ ههتا ۱۵۰۰ سانتیمترین دووجارهکی یه، واته دناڤ کاسا سهری دا کو قهواری وی کیمتره ژ قهواری وی کولاقی کو ددانینه سهری خوه. د قی جهی بچوبک دا میلیارد خهلیین دهماری کار و چالاکیان نهجام ددهن، بتنی لایه نی سهرفهیی میسکی کو دور ماندوری وی دگریت (cortex) حدودی ۱۵ ملیارد خهلیه ههیه کو ب ریکین جورا جورا دگهل ئیک پیوهندی ههیه.

ژلایهکی دی قه کومپیوتهران سهره رای هه بوونا شیانی بالا د ژمیریاری دا گهلهک نه زانن، ژبه ر کو نه ژ ده زگایه بو نه جامدانا کاری خوه پیدقییه بچوکتین زانیاری ب زمانی وان، کو گهلهک یی ساکاره و تاییه ته بهیته دان دا کو ب کاری خوه رابن و نه گهر کیماسیه کا بچوبک د وان زانیاریین دهسپیکی دا هه بیت نه جامین دو ماهیکی، هه می دی خهلهت بن، ژبه ر کو نه ژ ده زگایه بی هه ست و هزرن و چ تشته کی ژ خوه کیم یان زیده ناکه ن و بتنی لسه ر بناغی ته و زانیاریا هاتیه دان دی بریاری دهن. لی میسکی مروقی خودان هه ست و سوز و هزره، و زانیاریین گه هه شتینی پولین دکه ت و نه گهر کیماسیه ک هه بیت دی راسته که ت. میسکی مروقی گهلهک جارن بریاریین دروست و دوهخت دا دایه و نه قه سه ره رای وان کیم و کاسیان بوویه کو د زانیاریین دهسپیکی دا هه بوینه. هه ر ژبه ر قی چه ندی هویریینترین کومپیوتهر ژی نه شین ب قی کاری رابن و گهلهک ژ چالاکیین میسکی مروقی نه جام بدهن؛ ته و نه شین خه یال بکه ن، په یدابکه ن، خراب هزر بکه ن، به لاق بکه ن، قاقیرن یان د بواره کی تاییه تی دا بسپوریی په یدابکه ن، لی نه ژ ده زگایه ژبه ر دوو لایه نین گرنگ ژ مروقی پیشی دگرن، یا ئیکی ژلایی هه بوونا جهی بووه رگرتنا زانیاریان و یا دوویی ژلایی تاماده کرنا زانیاریین پیته قی د چرکه یه کی دا. گهلهک کومپیوتهرین بهیز هاتینه دروست کرن کو میسکه کی گهلهک ب شیان و توانا هه یه، وه سا کو دشین هزاران هزار بابه تان د میسکی خوه دا هه لگرن و پاریزن.

لی ژ هه میا گرنگتر نه قه یه کو نه ژ ده زگایه دشین قان هه می زانیاریان د چرکه یه کی دا تاماده بکه ن و لدویف وان زانیاریان کو د میسکی خوه دا کوم کرینه به رسقی بو کیشه ک یان پرسیاره کی بده نه مروقی، لی میسکی مروقی نه شیت هه رده م دماوه کی کورت دا وان هه می زانیاریان کو د میسکی خوه دا کوم کرینه تاماده بکه ت و بینیه بیرا خوه. یان ده می کو هژمارا هوکاران کو پیدقییه د ژمیریاریی دا بهیته هژمارتن زیده لی هات نه شیت ب قی کاری رابیت و ده مه کی

زور پی دچیت و گلهک جاران ژی توشی خله تیی دبیت. تشتی سهرنج راکیش
نهوه کو نهف کومپیوتەر و دهزگایه کو ژقی لایه نی ژ میشکی مروقی پیشی دگرن
ههر ژلایی مروقی هاتینه دروست کرن، ب واتایه کا دی میشکی مروقی ناگه
ژقی لاوازا خوه بوویه و هندهک دهزگا و کومپیوتەر دروست کرینه کو ژوی ب
توانا تر بیت، نه ری نهفه سهیر نینه؟

نهو نهجامی مه دقیت ژقی بابه تی وهریگرین نهفه یه کو چالاکیین بالاین زهینی
مینا هزر کرنی، بهلگه ئینان و بین وهکی وان د پلا ئیکی دا پیوه ند ب پیکهاتا
دهماری و میشکی یی مروقی و ب تاییه تی پیوه ند ب وهرار و گه شه کرنا میشکی
هه یه. وهرگرتن و بکار ئینانا زمانی بخوه ئیک ژ فان چالاکیین بالاین زهینی یه
کو هه بوونا وی گریدای پیکهاتی سیسته می ده ماری و میشکی یی مروقی یه.
نه گهر مروقی سیسته مه کی ده ماری نه با و میشکه کی هوه سا پیشکه فتی نه هه با
نه بتنی نه دشیا هزر بکته و بهلگه یان بکار بینیت بهلکوچ جارا فییری زمانی
ژی نه دبوو.

بهلگه یین دی کو دهروونناس بکار دئینن هه تا کو نیشان بدهن هه رچه ند
فیروونا زمانی پیوه ند یه کا گله کا موکوم دگهل هزری هه یه لی ته نیا مه رجی
وی نینه، رهفتاری وان نه ساخانه کو ژبه ر نه ساخی یان رویدانه کی، میشکی
وان توشی زبانی بوویه. د فیزیک و کیمیا یی دا فه کوله ر دشیت نه وی باردوخی
پیدقی ژبو نه جامدانا تاقی کر نه کی د تاقیگه هی دا دروست بکته لی سه بارهت
وان بابه تین کو پیوه ند ب مروقی فه، فه کوله ری ماف نینه بو فه کولینا خوه مفایی
ژی سیسته می ده ماری و میشکی یی مروقی کی وهریگریت و توشی کیماسیه کی
بکته دا کو بگه هیته هندهک نه جامان. ژبه ر هندی یه کو د زوربه یا فه کولینین
دهروونناسی تاقی کران سه ر گیانه وهران نه انجام ددن. هه رچه ند نه فابه ته بخوه
ژی پیدقی دان و ستاندنی یه، ئایا هه تا چ راده نهو نه جامین کو ژ فان جو ره
تاقی کران دهیته وهرگرتن بو مروقی دراستن؟ به رسقا فی پرسیا ری هه رچ بیت
نه فچه ند یا خویا یه کو سه بارهت پیوه ند یا هزر کرن و زمانی پیدقی یه فه کولین لسه ر
مروقی بخوه بهیته نه جامدان؛ ژبه ر کو گیاندارین دی، ته نانهت مه مکدارین
نیزیکی مروقی ژی، خودان هزر و زمان - ب واتایا تاییه تی و مروقی یه تی - نینن
و ژبه ر هندی نه شیین د قی بواری دا به رسقین دروست و بمفا وهریگرین؛ که واته

روگه ه

وهرزیه، پویته ی د دهته شه کولین و
وهرکیانین مروقی یه تی و زانستی

ژماره 4 بهارا ۲۰۱۲

رهفتاری نه ساخین کو ژ نیشکه کی څه توشی زیانین میسکی بووینه ته نیا بهلگه و ریکه ژبو تاقی کرنی کو مروژ دشیته پشته خوه پی گهرم بکته.

هندهک نه ساخ هه بوون کو ژ بهر زیانا میسکی، شیانا ناخافتنی یان کونترول کرنا ناخافتنا خوه ژ دهست دابوون، لی هه ديسان دشیان هزری بکهن. بو نمونه هندهک نه ساخ هه بوون کو زمانی وان یی بی سهر و بهر بوو هه تا وی رادهی کو نه گهر تشتهک نیشا وان دابا نه دشیان ناڅی وی تشتی بینیتته هزرا خوه، ديسان نه دشیان باسی رویدان و تشتی ناسایی و ساکار بکهن، ههروهسا نه دشیان ده برینی ژ رسته و په یقین نقیسینه کا ناسایی بکهن و دیارده و یاسایین ریزمانی یین زمانی تیکه لی تیک دکرن، لی سهره رای څی هه میی، نه څان نه ساخان دشیان ب دروستی و سهرکه فتیانه یاریا شه تره نجی بکهن. ب څی رهنگی دشیان بیژین نه ژ جوره نه ساخه دشیان یاسایین زهینی بو یاریا شه تره نجی بکاربینن لی نه شین یاسا و دهستورین زمانی بکاربینن، بهر و څاژی هندهک جارن هندهک نه ساخ هه بوون کو ژ بهر زیانا میسکی، شیانا هزر کرن، پولین کرن، به لا څکرن و گه لکه ژ چالاکیین بالاین زهینی نه مایه، لی سیسته می زمانی و ناخافتنی وهک خوه مایه نه ژ جوره نه ساخه رستین فرمانی و پرسپاری و راگه هاندنی ژ تیک جودا دکهن و بهرام بهر وان کار څه دانین دروست نه انجام ددهن، ههروهسا دشیان سه بارهت رویدانین ناسایی و بهر چا ژ بئاڅن، لی نه شین سه بارهت بابه تین تایبه تی هزرا خوه بکهن.

بو نمونه داخاز ژ نه ساخه کی هاته کرن کو بیژیت: ((به فرا ره شه.)) و وی هه جار به رسف ددا: ((نه، به فرا سپی یه.)) ته گهر تیک بقیته بریاره کا خه لهت بدهت یان دروه کی بیژیت پیدڅی یه پیوه ندیا ناقبه را هزرا دروست و راستیی لابهت. مروڅین ناسایی څی کاری بسا نا هی نه انجام ددهن، لی نه څان نه ساخان نه دشیان څی بریارا خه لهت بدهن ژ بهر کونه دشیان پیوه ندیا ناقبه را هزرا دروست و راستیی څه څه تینن. ديسان نه ساخه کی دی ده می کو داخاز ژ دهاته کرن بیژیت: ده مژمیر چه نده؟ ته ماشه ی ده مژمیرا خوه دکرو به رسفا ددا، لی ده می کو ژ دهاته داخاز کرن کو ده مژمیرا خوه، بو نمونه لسهر (هه شت و نیڅی) دروست بکته، نه دشیان. ژ بهر کو نه ژ کاره ژ ی پیدڅی هزر کرن یه. نه ساخه کی دی دشیان ژماران لدیف تیک بهر مژمیریت لی نه دشیان وان بهر و څاژی بهر مژمیریت یان نه گهر ل ده می هژمارتتا ژماران ناخفتنا وی هاتبا برین نه دشیان بهر ده و امیی پی بدهت و جار هه کا دی دا

په پوه ندیا د ناقبه را زمان و ...

روگه ه

وهرزیه، پویته ی د دهته څه څولین و ودرکیرانین مروڅایه تی و زانستی

ژماره 4 بهارا ۲۰۱۲

سه‌ر ژنوی بقی کاری رابیت ده‌می کو دیاردین گه‌له‌ک بسانا‌هی یین ژمیرباریی ژوان ده‌اته پرسیار کرن ب هاریکاریا تبلین ده‌ستین خواه به‌رسقا دروست ددان، لی نه‌گه‌ر پرسیار ژوان هاتبا کرن، بو‌نمونه‌هفت (۷) مه‌زنتره یان چار (۴) نه‌دشیان به‌رسقی بده‌ن. هنده‌ک نه‌ساخته‌بوون کو دشیان ریکا ژوورا خواه دنا‌ف چند ریکین نه‌خوشخانی دا په‌یدابکن لی نه‌دشیا وی ریکی وه‌سف بکن کو چه‌وا هاتینی یان کو وی ریکی نیشا نیکی دی بده‌ن. هنده‌ک تاقی کرنین دی بو‌قان جوره نه‌ساخته‌کر، بو‌نمونه‌هفت دارین جوراجور کو ژلایی رهنگ و قه‌باره و شلکی قه‌جیا و ازبوون، دانه وان نه‌ساخته‌کر و داخاز ژوان هاته‌کر کو لسه‌ر بناغی جوری رهنگی پولین بکن. مرؤقی ناسایی دقی کاری دا توشی چ ناریشا نابیت و ب زوینترین ده‌م دشیت قی کاری نه‌نجام بده‌ت لی نه‌فنه‌ساخته‌ب شیوه‌یه‌کی گشتی نه‌دشیان ب قی کاری رابن. نه‌قان جوره نه‌ساخته‌کر، شیانا هزر و نه‌ندیشه‌ی نه‌مایه؛ واته نه‌شین خواه ژ به‌ندا ده‌م و چه و راستیی نازاد بکن و سه‌باره‌ت بابه‌تان ب شیوه‌یه‌کی روت هزر بکن. لی سه‌ره‌رای هندی، باش د زمانی دگه‌هن و د سنوری هزرکرنا خواه دکارن زمانی بکارینن.

سییه‌مین جوری به‌لگه‌یان ره‌فتاری گیانه‌وه‌رین وه‌کی شامپانزی یه. نه‌م دزاین کو مه‌یون زمان نینه، مه‌به‌ست ژ (زمان) ی ب و اتایا مرؤقیه‌تی یه و نه‌و هیما‌یین کو بو‌په‌یوه‌ندی کرنی بکار دینیت ژ چند قیژی و هه‌واران تی په‌رنابیت. لی سه‌ره‌رای هندی شامپانزه دشیت هزر بکته‌ت و به‌رامبه‌ر هنده‌ک بابه‌تان ریکه‌کی په‌یدا بکته‌ت. هه‌رچه‌نده ریکین چاره‌سه‌ریین قان گیانه‌وه‌ران د به‌راوردکرنا هزرکرنا مرؤقی گه‌له‌ک یا ساکار و ده‌سپیکه‌کی نه، لی نه‌فه به‌لگه‌یه‌که کو نیشان دده‌ت هزرکرنا قان جوره گیانه‌وه‌ران بی هه‌بوونا زمانی ژی دشیت هه‌ر هه‌بیت.

ژ کوما قان به‌لگه‌یان کو مه‌به‌ری نه‌و تا‌ماژه پی دای، زوره‌یا ده‌روونناسان ب قی شیوه‌ی باسی نه‌نجامین خواه دکهن؛ کو فیروون و بکار نینانا زمانی وه‌ک سیسته‌مه‌کی پیکه‌تی ژ هیما‌یین ده‌نگی و ریکه‌فتی تایبه‌ته ب مرؤقی قه‌. گه‌شه‌کرنا له‌شیا مرؤقی دگه‌ل و ه‌رار و به‌لا‌قبوونا بالایا ده‌ماری و میشکی یا وی، قی شیانی ده‌ته مرؤقی کو بشیت فیبری قی سیسته‌می نالوزبیت و بکارینیت، زمان ته‌نیا مه‌رج و ته‌نیا هوکاری کاریگه‌ر د هزرکرنی و چالاکیین بالاین زه‌ینی نینه، لی زمان دکاریت شیان و توانایی یا مرؤقی د هزرکرنی و چالاکیین زه‌ینی

ب شیوهیه کی بهرچا ژ زبده بکته ههتا وی راده ی کو دکارین بیژین هزرکرن و بهلگه ئینان د قوناغین بالا و گهلهک تاییه تی ژ زمانی ناهیه ته جودا کرن. دقئ قوناغی دا هزرکرن واته زمان و زمان واته هزرکرن، بی هه بوونا زمانی دکارین خه یال بکه یین کو هزرکرن و چالاکیین بالایی زهینی لنک مروقی دی هه رهه بیت، لی خوبایه کو نه ژ چالاکیه هه ر د قوناغین سه ره تاییه دمیین و گه شه ناکه ن، هه ر وه کی لده ژ گه لهک گیانه وه ران نه ژ چه نده یا هه ی و چ جارا زمانی وان هه تا وی راده ی پهروه رده نابیت کو بیژین زمان واته هزرکرن.

په یوه نندیا دناقبه را زمان و ...

رووگه ه

وهرزیه، بویته ی د دهته فهکتولین و
وهرکیرانین مروقابه تی و زانستی

ژماره 4 بهارا 2012

213